

До
Членовете на Съдийската колегия на
Висшия съдебен съвет (ВСС)

Уважаеми членове на ВСС,

На 14.11.2018 г. в интернет сайта „Правен свят“ беше публикувана статията „СГС оправда близкия до бившия премиер Иван Костов собственик на рухналата сграда“ с подзаглавие „Спонсорът на фондацията на Елена Костова бе купил фаталния имот с кредит на КТБ, който до фалита на банката не бе погасен“, а на 15.11.2018 г. в електронното издание на вестник „Монитор“ беше публикувана статия със заглавие „Правосъдие на светло“ с подзаглавие „Време е съдиите да обясняват на народа мотивите за присъдите, четени в името му“. В двете статии се съдържат твърдения, които внушават: че българското правосъдие отново е катастрофирало; че делото е пример за бавно правосъдие (при положение, че досъдебното производство е продължило 10 години, а съдебното 2 години); че отново няма възмездие за виновните за трагичната смърт на български граждани в центъра на София през 2006 г.; че народът не е разбрал как се е стигнало до оправдателната присъда по делото, което било традиционна практика на българските съдилища по много дела. Във втората статия се поставя изискване, съдиите да преминат в режим на обяснение – при това устен, когато постановяват решенията си, вместо да представят писмени мотиви.

Съюзът на съдиите в България обръща внимание, че двете статии са публикувани едва часове след постановяване на първоинстанционната присъда, която не е влязла в сила и че за съдиите не съществува задължение (чл.308 от НПК), те винаги да представят заедно с произнасянето на присъдата и мотивите за това. Ние също така осъждаме внушенията, че съдебният състав по делото е трябвало да се произнесе с определен резултат, въпреки че съдебният акт не е окончателен и мотивите на съда не са оповестени. Публикуването на текстове в медиите, в които предварително се изисква от съдиите какво да бъде тяхното съдебно решение, представлява открита форма на натиск върху независимостта на съдебната власт и в частност върху съдебния състав, който се е произнесъл по конкретното дело, както и върху всички следващи съдебни състави, които ще се занимават с предмета на делото по реда на инстанционния контрол до влизане на присъдата в сила.

Неверни са също така твърденията, че обществото традиционно не разбира как съдилищата в България произнасят решенията си в полза на една или друга страна в съдебния процес. Държим да напомним, че по наказателни дела с

мнозинство от гласовете в съдебния състав участват представители на обществото – съдебни заседатели.

Известно е, че с изключение на един малък процент от съдебните дела, всички останали са публични и всеки гражданин, включително и медиите, могат да проследят в съдебна зала развитието на процеса. Освен това, всеки съдебен акт се публикува заедно с мотивите, които от сравнително дълъг период от време вече са достъпни на интернет страницата на всеки съд. Неотменимо задължение на медиите е, да анализират обективно, компетентно и безпристрастно съдебните решения, след което да ги представят точно и разбираемо на българското общество.

Особено тревожен симптом за влошената медийна среда в България, (отбелязвано многократно от различни международни организации като „Репортери без граница“, а съвсем наскоро и от Европейската комисия в последния ѝ доклад по механизма за сътрудничество и проверка), е изискването съдиите да започнат да обясняват устно мотивите за решенията си. Нормите на правовата държава налагат на съдиите да се въздържат от публичен коментар на разглежданите от тях дела. Само така може да се гарантира изискването за независимост и безпристрастност на съдиите в очите на страните по делата, а в по-общ план и на обществото.

Съюзът на съдиите в България призовава Висшия съдебен съвет, да изрази позиция по конкретния случай, в който се споменава името на председателя на съдебния състав и да предприеме конкретни действия, чрез които да се защити доброто име на засегнатия съдия и да се противодейства на използването на медиите за клеветнически и манипулативни кампании.

За пореден път изразяваме своето становище, че с оглед възложената му от Конституцията и Закона за съдебната власт функция да отстоява независимостта на съдебната власт, ВСС следва винаги да реагира, когато се правят опити да се оказва недопустим натиск върху отделен съдия или съдебната система като цяло и се засяга неоснователно авторитетът на съда.

В случаи като този, както посочва в своето Становище № 7 (2005), т. 55 Консултативният съвет на европейските съдии, засегнатият съдия следва да получи институционална подкрепа, включително и от ВСС.

Многогодишният опит показва, че в резултат на бездействието на различни състави на ВСС в случаите на неоснователни атаки срещу съдии, авторитетът на правосъдието и независимостта на съда сериозно ерозират.

Използваме случая да припомним, че през изминалата седмица се проведе международна конференция, организирана от ССБ и европейската съдийска и прокурорска асоциация MEDEL на тема „Ролята на съдиите в обществената дискусия за върховенството на правото“

В заключителната декларация от форума се подчертава, че се наблюдава нарастване на атаките срещу магистратите в редица държави в Европа. Такива атаки се инициират не само заради участието на съдиите в общественения дебат, но и като резултат от постановяването на решения срещу очакванията на правителството. Изрично се акцентира, че особено тревожни са концентрираните атаки на политици от управляващите партии и медии, зависими от правителството, в Полша и България.

В декларацията се припомня Становище № 18 на КСЕС, одобрено през ноември 2018 г., където ясно се посочва, че "съществува ясна линия между свободата на изразяване и легитимната критика от една страна и неуважението и ненужния натиск срещу съдебната система от друга страна "и че "обществената критика към съдебната система трябва винаги да отговаря на изискванията, посочени в член 10, параграф 2 от ЕКПЧ и член 18 от Препоръка Rec (2010) 12.“

Като съсловна организация на съдиите искаме да обърнем внимание на съдийската колегия на ВСС, че на общото събрание на нашата организация, проведено на 10.11.2018 г. се прие декларация, в която се изрази безпокойство от видимата тенденция да бъде уязвявана независимостта на съда чрез използване на привидно законни средства, манипулиране на общественото мнение и всяване на страх. Създават се и съмнения, че при тенденциозно упражняване на правомощия от органи с репресивна власт се преследват нелегитимни цели, сплашване и обругаване на съдии, злепоставянето им в очите на хората и в крайна сметка – уронване на авторитета на съда.

Изразяваме нашата готовност за разумен диалог с цел постигане на ефективна защита на съдебната независимост и прилагане на практика на приетите наскоро от съдийската колегия стандарти за независимост на съдебната власт.

Приложения:

1. <http://www.legalworld.bg/75825.sgs-opravda-blizkiia-do-bivshiiia-premier-ivan-kostov-sobstvenik-na-ruhnalata-sgrada.html>
2. https://www.monitor.bg/bg/a/view/pravosydie-na-svetlo-149637?fbclid=IwAR2xQQMPtrnZeQgq0wyBw36KtVXk50uyGvVUIw5CFdvHo423FWvT-ETA_hU
3. Декларация от общото събрание на ССБ, проведено на 10-11 ноември 2018 г.
4. Декларация MEDEL, приета на 17.11.2018 г.

19 ноември 2018 г.

Гр. София

Управителен съвет на Съюза на съдиите в България